

CURIERU ROMANU

Pretul prenumeratiei pentru Curierul Român împreună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar in parte unul câte un galbenu.

Abonarea se face in Bucuresci, la

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA
,SI
Litterară.

Redactie si la D. Iosifu Romanovu; la judece la CC. Cărmuiri si la DD. Profesori.

Aqueastă fôie ese de. doê ori pe septemână, Martea si Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 71.

BUCURESCI. S'ÂMBĂTĂ, 7 SEPTEMBRIE 1846.

MARE A-BRITANIE.

La Londra s'a deschis o subscripție de un nenni de persoană, sure a se rădikă o statue in onoarea lui sir Robert-Peel, in kare toți poporanii se întrek a se subscrie. Această demonstrație populară se face sure rekunnoșințy pentru aboliția legilor cereale, și alte modifișkaii asupra substanțelor alimentare.

— La 23 August, s'a întemnat un destul de mare perikol pe drumul de fer dela Brighton. Konvoiul ce plekasse la 10 ore dimineața dela Londra, a eșit din vâgășe nu departe de stațiunea dela Penensei, și s'a dus de s'a isbit de o lokomotivă suplimentară ce eră nu departe de kallea ferată. Makinistul, inkălzitorul și mai mulți pasageri, fură foarte rău vulnerați, vr'o kăți-va dintre ei au avut gambale runte și koastele frânte. Inkălzitorul e peste putințy s'ă mai trăeaskă; iar despre ceilalți este speranțy de skăpare.

FRANCIA.

În ședința kurții nairilor din 26 August, D. Baroke, alșgătorul lui Iosif Henrik, 'ș'a terminat discursul său de anșrare prin aceste vorbe:

«Domnii mei, omul acesta poate oare să merite minia dumneavoastră? Nu. El é vrednik de mila dumneavoastră.»

«Domnii mei, regiuciderea s'a înșenut printr'un fanaticism insolent; și a'și f'kut justiție. S'a redus apoi la pronopțiile unei resbunări partikulare; iar apoi f'kut justiție, și trebună s'o faceți. Astăzi ea se infășșează sunt trășurele unei biete mile. Regiuciderea s'a skoborit foarte jos. Ei bine, mai skoboriș'o văkă, domnii-mei, și akoneriș'o ku desreșul dumneavoastră; acesta va fi cel mai bun mizlok, după ideea mea, sure a kurmă odată aceste înșerkări de trășugit kare vin periodic de surășimintă societatea.»

În ședința din 27 kurtea nairilor a dat o hotărșire kare deklară pe Iosif Henrik kulnabil de attentat in kontra persoanei regelui și îl kondamnă la murați pentru toată viața.

PORTUGALIA.

După șirile dela Madrid, ku data 15 August, șgomotul çikulă akolô kă tranele portugeze s'au luat la

luntă ku partisanii lui don Miguel la Peso de reguo, in Nordul regatului, unde pretidentul a fost proklammat. Se adaogă kă guvernul n'are multă inkredere in devoimentul armatei, și kă a trebuit s'ă desarmeze regimentul al 16-lea din pricina rellei anlekării ce se manifestasse într'insul.

ITALIA.

Entusiasmul lokuitorilor Romei pentru papa Piu IX tot kreșe; demonstrațiile de iubire și de devoiment ce i se arată tot-d'auna de kâte-oră se infășșează in publik, dovedesk kă el nu este surișinit numai de o partită, çi de tot popoul.

Santul prșinte și kardinalul Gigi se okkupă fură înșetare de esaminul mai multor proșeturi de reformă attingătoare de finanșe și de alte ramure alle admidistrației; proșetela acestea se vor publikă pe rând toate.

— Mai eaka kâte-va amșnunte asupra marelui kutremur din Italia.

Palerma, 10 August. La 7 ore seara, s'a simșit la Sirakusa un grozav kutremur de pșmint; se zice kă mai multe edificii fură resturnate și neste doș-zeci de persoane au perit sunt dșrimșuri. În aceeași seară s'a simșit la Billa Belmonte, situată pe koasta muntelui Pelligrino, un șgomot suteran foarte tare in direkția Enei.

Kăldura este grozavă in toată insula. Pe koasta meridională, dela Traiani pînă la Girgenti, totul ure, de linsa anei.

— La Livorno, 15 August, pă la 1 oră de dimineauă, s'a simșit o violentă șgduitură de kutremur de pșmint kare s'a întins pe o mare parte din Toskana. Șgduitura aceasta a fost mai mult simșită in kurtea stațiunilor drumului de fer dela Pisa la Livorno, in minutul in kare konvoiul eră s'ă plece la această din urmă çetate; șgduitura a fost atât de violentă in kăt vagoanele s'au isbit unele de altele și toți pasagerii au șrit afară din elle. Zidurile la o mulșime de kase s'au kșnat; trei turnuri s'au sdrunșinat foarte rău; kătre seară populația s'a dus ku proçessie la ikona mirakuloasă a ferioarei de ne muntele numit Nerou; o

mulțime de persoane a petrecut noaptea afară. La Luka și la Pisa, sguduitura a fost asemenea foarte tare; în această din urmă cetate, bolta bisericăii lui sant Mihail s'a dărîmat. La Lorențana, un sat situat la vr'o 10 mille de Livurno, un mare număr de persoane au fost vulnerate. Iar la satul Orțiano toate casele (în număr de vr'o 130, afară numai de una singură), se zice că s'ar fi dărîmat, precum și biserică; o mulțime de lume a perit ați. Sguduiturile acestea s'au rețenat și în noaptea următoare. Nimeni nu țin minte să mai fi înțerkat vr'odată un asemenea cutremur de pămînt.

La 16 seara s'a transportat din lokurile acestea în suitalul dela Pisa 62 de inși vulnerați; la 17 au mai sosit mai multe karre pline cu de avesti nenorociri; un mai atîta număr s'a transportat și la suitalurile din Livurno.

Se zice că acest cutremur s'a simțit foarte tare și la Boltera, la Piombino și Civita-Bekia. La Boltera s'a dărîmat o parte din țetruie și a akoperit ont persoane sunt dărîmăturile ei.

După raportul direktorului observatoriului Florenției, sguduitura a fost în această kanitală la 55 minute după amiază-ză; gazeta dela Gena spune că la această oră s'a simțit și acolo mai multe sguduituri.

La Pisa, precum și în toată Italia, căldură este eststraordinară și țină tot într'una.

— Pisa, 19 August. Cutremurul din 14 a fost mai cu deosibire simțit în Toskana, și nu se pare a fi în raport, după cum se sokotea, cu erungia Besuvului. Pisa și Livurno, precum și lokurile împrejurătoare, formau centrul acestui cutremur. La Florenția, Luka, Gena, Piombino și la Siena, sguduitura a fost mai ușoară. D. Pilla, profesorul de geologie al universității din Pisa, a adunat niște observații interesante asupra acestui cutremur. El pretinde că cutremurul a ținut 25 de sekunde; în timpul acestei s'a auzit un urlet suteran; el crede că sguduitura a venit desne Nord-Uest. Tabloul de D. Pilla face desne nustiirile pricinuite la țeară în vecinătățile țetruții este din țelle mai străimintătoare; sate întregi s'au dărîmat; lokalitățile care au sufferit mai mult sunt: Lorențana, Orțiano, San Ragolo, Luciana, San Luca, Kastelina Maritima, Ripabella, Guardistallo și Bibbona. Satele situate pe dealuri și zidite pe un pămînt nisinos s'au surnat, pentru că kltințurile a sfărșiat foarte tare ațel pămînt moalle. S'a bregat de seamă că satele și casele care au ramas în nițoare erau zidite pe un pămînt kalțiar (care prin fok se prefăce în var) s'au pe un fel de neatră mai tare de klt silțial (pămînt sau neatră komuns din păsîn).

— Pisa, 20 August. Ieri și astă dimineață s'au mai simțit încă câte-odă sguduituri de cutremur de pămînt; multe edifițuri fără foarte sdrunținate. Un mare număr de case din Livurno în așa de proastă

stare au ramas, în krt au trebuit să se pțrșească de familiile care le lokueau. Un ce kurios este că mai niță dekm nu s'a simțit cutremurul de-a-lungul țermurilor niță pe mare. În lokalitățile care au pțtimit de această nenorocire se sokotește numărul morților dela 40 la 50, și neste 400 al țellor plagați. La Livurno, unde kiar și în zilele din urmă se numără vr'o 10,000 de străini ce venisere să fakă bță de mare, mai țoți au pțrșit această țetate după cutremurul din 14, și s'au dus la Pontadera.

S V I T E R A.

Se scrie dela Praroman (Jura), la gazeta Lionului că la 17 August pe la 6 ore 45 minute dimineața s'a simțit și acolo o' sguduitură de pămînt foarte tare; direkția kltințurii se pțrea a fi dela Sud-Uest către Nord-Est; durata i-a fost de vr'o patru sekunde; un urlet surd în tokmai ka al unui vint imnetuos s'a auzit în dențtare. Fenomenul acesta a urmat de doă ori cu akum în anul acesta.

O scrisoare dela Rua (kantonul Friburgului) anunță că această sguduitură s'a simțit și în această lokalitate.

RUSIA și POLONIA.

Dela Frontierele Poloniei, 21 August. Se zice că prințul guvernator a addus dela Sant-Petersburg un proiect komplet attingător de reskumțrarea angarallelor și altor indatoriri, și că neste puțin se va pune în luktare. O asemenea mșură va avea efekțul țel mai salutariu asupra prosperității țerei. Fără indoeală, proprietarii ței avuții nu vor vedea această ku okiu bun, dar țeranul va deveni liber și neatrnat, și nu va mai fi silit a se sunnune orbește domnului său. Konsiderat sunt nuntul de vedere politik mșura această este foarte înțelleantă și vine pțea anproposito. Țeranul polones neavnd încă pretenții pțea esagerate, va fi pțea lesne guvernului a' l kțpiga prin asemenea ușurări moderate, și ku kikul acesta boerii polonesi vor ajunge a fi ku totul fără putere.

Așa li se kubine dakă n'au fktut însuși ei această ușurare țeranilor. (Gaz. Uni. de Ausburg.)

— Sant-Petersburg, 18 August. Potrinbit ordinilor date de imparatorul tutulor ministrilor și kanilor administrațiilor țentrale de a akrtui liste în care să se insemneze maniera ku care funkționarii își imlinesk datoriile lor, aceste liste de purtare s'au sunnus imparatorului, care a și ordonat ka țoți imiegații kariii își imlineau rbu funkțiile lor să fie indată destituati. Mai fie-kare număr din Buletinul legilor kurrinde câte câte-va destituții.

GERMANIA.

La 23 August seara s'a întmplat un perikol pe deumul de fer dela Biena la Gloggnig din pricțina

ploilor nekontenite ce au fost în zilele din urmă. O vijelie grozavă însoțită de o ploaie diluvioasă, înecase o mare parte din drumul de fer, care aproape de satul Guntramsdorfului, nu departe de Baden, se accidentase de pământ și de nomol, adduse de torențe; pe când convoiul se oprise aici pînă să se curgea drumul, sosi un alt convoiu care isbi în cel d'întru; două vagoane fură fărâmate și o lokotivă căzu jos de pe drum. Nimini n'a perit, dar vr'o căpîi și călători au fost destul de rău vulnerați.

— S'au încheiat lucrările preparatorii ale drumului de fer destinat pentru transportul kurierului Indiei prin Tirol. Drumul acesta nu se va uni cu cel dela Venetia la Milan, ci cu cel dela Mestra, și dela cetatea aceasta se va îndreptă către Trente prin Kastelfranco și Bassano. Dela Trente va trece prin Boden, Brenner și Insbruk. Sekția dela Trente la Boden va fi cea întâie care se va întreprinde îndată ce guvernul va akorda voiea.

V A R I E T A T I.

* S'a kalkulat că dacă mortalitatea ar fi atât de mare peste tot globul precum este între trunele britanice dela Jamaika, dela Bermude, dela Hong-Kong, Madres, Bengal și dela Ceilan, tot neamul omenesk ar peri numai într'un spațiu de un-spre-zece ani.

* Un negocietor grăsi într'o ulliță din Edinburg o pungă care conținea o sumă destul de konsiderabilă. Acesta băgă de seamă la capătul ulliței o damă și presunuse că poate va fi a ei acea pungă; sare a se asigura, întrebînd un mizlok foarte ingenios. Se amuză de acea persoană, și cu părția în mână, îi cheru milostenie. Dintr'întreiu, dama nu voi să-i dea ceva; dar negocietorul îi zugrăvi cu niște kolori atât de vii tikloșia în care zicea că să află femeea sa și kopii seî, în cât dama își nusse mîna în buzunar kasă și skoanță punga; dar remase inkremenit ne aflînd'o. Atunci negocietorul, ne mai îndoinduse niță de kum că punga era a ei, i-o înfățișă făcîndu'i o adînkă reverență și zikîndu'i să fie în viitor mai generoasă către sbraci.

A murit făr a fi viețuit.

* Un D. Pavel Legrand ce a murit la Dijon în 1840 în vîrstă de 71 de ani, a lăsat următorul memoriu.

«Tot ce este suffering, nekaz, urit, disperare, somn, dorință, pîrere de rău sau dor, trebuie a fi skos din viață. La vîrstă de trei ani mă încercară; la șase ani, vorbiam, dar rău; la șapte ani îmi sbrageam kanul; la nouă ani, mă tîmăduiu. Așa dar trebuie să skou nouă ani din viața mea, kăci în adevar au doar este viețuit a bea laute akru de doikă, a nu vorbi, a vorbi rău, a'și sarge kenul? La nouă ani mi-am încheiat învîrturele. Kanul mi-era tare din

pricina tingei melle dogite; am fost foarte greu la învîrtură. După doi ani, kivaî kikin, citiam și eu alfabetul. Se încercară amă învîrtă limba latină, uitaiu și limba mea. La cîn-spre-zece ani, nu citiam nimic, și remăsese numai ku nellen pe oase demult ce am fost kondemnat la pîine și la apă. Așa, kăcă șeasa ani de skos afară. La cîn-spre-zece ani, tată-meu mă nusse klirik la un notar. Aci începî pentru mine un alt fel de martirism. Mă skulam la șase ore, mîturam kancelaria, făceam fokul în sobă, eram bîrut de klirikii cei mari, și tată-meu kulmat de plîngerii despre mine, nu'm-da să mîrănk. Am dus viața aceasta cînăi ani, pe kariî îi skot asemenea din viața mea. La douăzeci de ani tată-meu desgustat de mine mă imbarcă la Cherburg. Skulam nodul korabiei stringeam odgoanele, mă suiem în vîrfurile katarturilor, kăpniam pînzele, și priimiam pe suate kăte trei-zechi de biche pe zi. Acesta pînă patru ani; m'ai nu'm mai remăsese suate. La douăzeci și patru de ani tată-meu mă făkî negocietor tolbaș. Mă însuram ku damicella Ursula Desboisins, fata unui strungar; ea avea o zestre de 30,000 franță într'o fabriță de zahar la Sant-Domingo. Fui ferit o noapte. Adoa zi băgaiu de seamă că femeea mea avea un nițior de lemn, făkut la strung de tată-său. Biata femeie im cheră o mie de iertări pentru infirmitatea ei. I-o iertaiu pentru zestre. Negrii dela sant-Domingo se revoltară și m'arseră zestrea; nu'm mai remasse de kăt un nițior de lemn. La trei-zechi de ani, im perdui femeea din pricina unei umoare rechi ce avea la nițioarul cel adevarat. Petrekussem șeasa ani de călătorie repetînd ne fiere minut; ce nebunie am făkut de a luă nițiorul acela! Așa leamăd acesti șeasa ani din viața mea. Fiind că am dormit, ka toată lumea, o atreia parte din viața mea, mai skot douăzeci și patru de ani de somn, și nu miui prea mult pentru că am fost un mare somnoros. Un an perdut, minut ku minut, kăutîndu-mi kicea skinului, pe care o perdeam tot d'anna. Tărețe cîneva kănd kăut o kicea? Trei ani perduti nudrîndu-mi neruka, koifîndu-mă și răzîndu-mă. Cînăi ani perduti pîtimind de dîngi. După inflamării de pînt, ku intoareri și konvalesință (întîrmare). Trei ani perduti zikînd: «ce oră este? — Urit timp este astăzi. — Kum te afli? — Am onoarea d'a te salută. — Kum se afli doamna? — Am un guturaiu grozav. — Este un noroiu pînă la glesne. — Ce iarnă, est-timp! — Doamne! doamne!» șeasa luni perdute kărdîndu-mi hăinele de noroiu, și șase veriîndu-mi părția. Un an a răbda antraktele la teatru. Un an perdut askultînd dramele muderne, kanete d'onere alle genurilor nențellose. Un an perdut plîngîndu-mă de suata sbrată potroak sau nesbrată, de kostițe prea frînte sau prea nefrînte, de indigestii și de oș vîrtoase. Totalul 71 de ani. Așa, înturkînd viața lui Dumnezeu, îl rog să krază kă nu'i întork mare lucru. —

P. S. Trei-zeci da zile ce am trãit și eu sunt velle din naintea nouãii nouãii melle. În adevãr eram prea fericit privindãmã logodnica șezãnd pe o kanapea galbenã și invãlîtã ku o rokie lungã kare îi akonea nișiorul de lemn. Dar, fiind kã mi-a pãrut rãu kã am fost atãt de eminãnos fericit în avelle trei-zeci de zile, le skot și pe elle ka pe velle lalte din viaãa mea. Așã nu'm remãne de kãt o singurã noapte; dar fiind kã mi-a pãrut rãu și de noaptea aceea din pricina nișiorului de lemn, nu'm remãne nimic. Mor fãrã a fi vieãuit.

URICIOSUL

sau dupã stilul trecut,

Pliktisitorul.

Mãna'mi tremurã luãnd pana sãre a deskrie portretul acesta. Mi se pare kã auz urãnd la urekãm nișie glasurã monotone și foarte kinoskute; parãkã simã nișie mãini grele nuinduse pe braãul meu; parãkã vãz processia fantastikã a tutulor uricioșilor ce am kinoskut în viaãa mea strekurãndu-se pe lãngã mine. Dar, ku toatã aceastã evokație ce'm paraliseazã pe jumãtate kuragiul, voiu vorbi despre voi, fiindte teribile și numeroase; semenție blestemãtã pe kare Dumnezeu o face sã vermueaskã aici jos fãrã indo-eale pentru ka sã ne imueddiche a nu ne prea linã de lukrurile acestuã pãmînt, și ka sã ne fakã a dorã o altã lume mãi bunã.

Uriciosul trãiește obișnuit nișã la o vãrstã foarte înaintatã, și se bukurã de fakultãtile salle nișã la minutul cel din urmã; prea rareori nerbe puterea membrilor sãi; kãte-o datã surzește, dar nu'i pasã; el nu prea ãine la a auzi; destul numai tu sã'l askulã și aceasta e tot ce'i trebuie.

Uriciosul este tot d'ãuna foarte sãrãtos, mãkar kã lui tot d'ãuna îi è frikã nu kumva sã aibã ceva. A se bolnãvi și a lãsã astfel kãteva minute în liniște pe nenoroãitãii lui amici, aceasta ar fi pentru dînsul a nu'și imulinã kiemarea! Se skoalã prea de dimineadã și se kulã foarte tãrziu, sãre a te putea sugrumã ku nesfãrșita'i limburiã kãt s'ar putea mãi mult toatã ziua. El kãlãtorește mult, kãci îi întãlneã pretutindena; indeșert ai fugi nișã în Siberia ka sã skani de el; vãtãna persoane ce ai vedeã akolò ar fi el.

Uriciosul fiind prea nuãin kãutat, se agãrã de vãtãniã ce întãlnește ka skoika de neatrã; el este o adevãratã linitoare, ka deosibire numai kã nu este nižlok de a o face pe aceastã sã kazã arunkãndu'i sare pe kan. — Sokoteãni poate kã'l veã gonã ku rãcheala ta? — Desamãgește-te; uriciosul are un karakter foarte tare, el nu este susçentibil sau mãi bine el nu ãie ce este ãifna; iar kãtre acestea, el are prea multe kunoãințe sãre a avea vão pagubã nerzãnd vãuna. — De'l injuri el îi surride; de'l kalãi pe nișior, el își ia kãciula din kan; de'l dai afãrã, el se întoarce

la fereastrã sã'ni spuie kã 'ș'a uãtat ceva, ș'ii poveștește ceva mãi lungã istorie a lui agãrãnduse ku degetul de butoniera frakului sãu.

Uriciosul çitește mult ka sã te poatã pliktisi (iertauim vorba) în adink asupra tutulor sujetelor putinçioase; pentru avelãș kãvint el vorbește mãi multe limbe. Îii spuie karaghiozlikuri (iarãși ku ierãçiune) zikãndu'ii: « O sã rizi nișã nu'i mãi putea, » ceea ce fãrã indoialã îi indoiește și mãi mult neagra melankolie kare te appasã vãzãndu'l înaintea okilor.

Aceastã snechie de oameni este înzestratã de o vedere și de o memorie sãimintãtoare. Niãi odatã pliktisitorul nu'ã uãtã figura; ã'o kunoaște kalle d'o poãe. „Si kum elãmblã foarte iute, è neste putinçur de a te feri de el. Dakã nenoroãirea voește ka el sã aibã vão moșie, vãun kastel, vãun park, și ka tu sã kazã în aceastã vesurãie, te plãng din toatã inãima. Nu va rãmãnea'ni niãi o lãuturã sã nu ã'o arate, și aceasta, pentru ka sã'ã fakã, pe denlin și ku vînf, onorile domeniului sãu.

Despre altã parte, pliktisitorul de are niskai-va nenoroãiri este indoit mãi uricios. Ori de kãte-ori te întãlnește, îi reneteazã istoria lamentabilã a nekazurilor salle, și ia ofãrile talle de urit și de innãbușire drent o tinãrã komãtimire. Nenoroãitul își imagiã kã a aflat în sfãrșit un sufflet simãitor la durerea sa, kãnd ãie ãi se pare prea simlu ka femeea sa sã'l fi lãsat, ka kopii sãi sã fi fugit de sunt akoneremintul patern, și kã amicii seãi ceã mãi intimãi trek pe ullidã fãrã a avea aerul de a'l kunoaște.

Uriciosul îi spuie ku un aer surrãzãtor de amorproriu kã lui nu i se urãște niãi odatã! „Si în adevãr, tu îl krezi prea lesne; sunt multe și bune kãvinte pentru aceasta.

Kãtre acestea, sã nu sokoteãni kã veã putea skãpã de uriciosul kãnd el te inçeamnã ka vintima sa, kãci el este de fãrã-pretutindena ka Dumnezeu, și strãuitor ka soartea, are okiul pãtrunzãtor al akilei ka sã te distiãgã dintre o mie, și arrinele strugului ka sã te ajungã la fugã. E murãkã perdutã d'a te imuroãivi imbrãnișãrilor lui fãrã milã; trebuie a plekã kanul și a bea naharul. Sã nu sokoteãni, în sfãrșit, kã aerul sãu de o adãnkã durere induioșeazã pe uriciosul; el nu kunoaște niãi muștrare de kuget, niãi milã... dar çerul, poate va luã kompassiune de sufferingele talle! — Un astfel de om è în stare sã te fakã krud. Te pomeneãni kã'i doreãni moartea; și o marte grabnikã fãrã indoealã.

Dumnezele! mãntuește-ne de uricioși! ... „Si unde mãi imkinuesk kãt sunt de surãrãtori, zãu, poate kã n'aș face rãu de a kurãm ertikolul acesta, ka sã nu skimb rolele nuind pe zugrav în lokul modelului sãu.

(Tras dela Contessa d'Orsay.)

R., I. D. N.